

PERSBERICHT

Reacties van banken na kapitaaltekorten

door Christoffer Kok en Glenn Schepens

NBB Working Paper No 250 - Research Series

De financiële crisis van 2007-2009 en de daaruit voortvloeiende overheidsschuldencrisis in het eurogebied zetten de kapitaalposities van banken onder zware druk. Een belangrijke beleidskwestie in dit verband is de mate waarin een dergelijke druk op het kapitaal de banken ertoe zou aanzetten hun schuldenlast te verlagen en de groei van hun kredietverlening af te remmen, wat uiteindelijk ernstige macro-economische gevolgen zou kunnen hebben. Tegen deze achtergrond wordt in deze paper op empirische wijze onderzocht of grote Europese banken specifieke kapitaalratio's nastreven en hoe ze via aanpassingen van de activa en passiva reageren op afwijkingen van die doelstellingen. In het bijzonder wordt inzicht verschaft in de wijze waarop banken hun balansen aanpassen wanneer ze worden geconfronteerd met kapitaaltekorten en gedurende crisisperiodes.

In de paper worden de volgende onderzoeksvragen behandeld: (i) Hebben banken een interne, optimale kapitaalratio? (ii) Hoe reageren banken op een afwijking van hun optimaal kapitaalniveau? (iii) Verschilt deze reactie gedurende crisissituaties? (iv) Zijn de reacties van banken op afwijkingen van hun kapitaaldoelstellingen symmetrisch, naargelang ze boven (of ver boven) of onder (of ver onder) hun doelstelling blijven?

Aan de hand van kwartaalgegevens voor een steekproef van grote Europese banken tussen 2004K1 en 2011K3, wordt, in overeenstemming met voorgaande studies, eerst aangetoond dat banken hun kapitaal optimaliseren door specifieke kapitaalniveaus na te streven. Vooral het tweede gedeelte van deze studie levert een bijdrage tot de literatuur; daarin wordt gewezen op een opmerkelijke asymmetrie in de reacties van banken op afwijkingen van optimale kapitaalniveaus. Banken geven er de voorkeur aan hun risicogewogen activa te herschikken of hun activa te verhogen wanneer ze boven hun optimale Tier 1-ratio uitkomen, terwijl ze veeleer zullen proberen hun kapitaalpositie te wijzigen of de risicogewogen activa te herschikken zonder de activa te wijzigen wanneer ze onder de doelstelling blijven.

Wanneer in plaats van een Tier 1- ratio een eenvoudige doelstelling voor de (niet-risicogewogen) hefboomratio wordt gehanteerd, blijkt tegelijkertijd dat in ondergekapitaliseerde banken de groei van de kredietverlening lager uitviel tijdens de recente financiële crisis, terwijl de banken in de periode vóór de crisis hoofdzakelijk reageerden op afwijkingen van hun optimale streefdoel door hun kapitaalpositie te wijzigen (rekening houdend met de aanzienlijke kapitaalinjecties van de overheid tijdens de crisisperiode). De vaststelling dat de leningenportefeuille potentieel wordt beïnvloedt wanneer banken over onvoldoende kapitaal beschikken, dient voor ogen te worden gehouden wanneer nieuwe kapitaalvereisten worden vastgesteld. Het besluit van het Baselcomité om de nieuwe op Basel III gebaseerde kapitaalvereisten slechts geleidelijk in te voeren gedurende een overgangsperiode van verscheidene jaren, werd eveneens ingegeven door dergelijke overwegingen.

Vanuit beleidsstandpunt wijzen deze resultaten op het risico van een inkrimping van de bankbalansen en een daling van de kredietverlening wanneer de banksector ondergekapitaliseerd is, wat dan weer negatieve gevolgen kan hebben voor de reële economische bedrijvigheid. De bevindingen van deze paper bevestigen ook dat banken zich anders gedragen in crisistijden dan in 'normale' periodes en dat vooral de schuldafbouw als gevolg van kapitaaltekorten zou kunnen worden versterkt tijdens crisisperiodes waarin de speelruimte van banken om hun balansen aan te passen en vooral nieuw kapitaal aan te trekken, beperkter is. Deze bevinding strookt met de buitengewone monetairbeleids- en overheidssteunmaatregelen die in de afgelopen jaren ten behoeve van de banksector werden genomen; deze maatregelen hielpen de negatieve gevolgen in te perken van de schokken op het bankkapitaal die zich tijdens de financiële crisis en de overheidsschuldencrisis in het eurogebied voordeden. Voorts tonen die bevindingen duidelijk aan dat het belangrijk is rekening te houden met potentiële asymmetrieën bij de analyse van de reacties van banken op afwijkingen van optimale kapitaalniveaus en kunnen ze helpen inzien hoe banken reageren wanneer hun kapitaal plotseling niet meer toereikend is. Daarnaast moeten ze ook beslissingen om de kapitaalvereisten voor banken te verhogen, helpen onderbouwen.